

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 100

číslo: 38

20. září 2020

Cena: 8 Kč

Generální synoda duchovních a kazatelů církve československé husitské

V Praze v dejvickém Husově sboru se 3. září 2020 sešla generální synoda Církve československé husitské, tedy společné zasedání všech duchovních ze všech diecézí: kněží, jáhnů, pastoračních asistentů a kazatelů z povolání. Synodu vedl bratr patriarcha Tomáš Butta.

Jednání předcházela bohoslužba, kterou pod vedením patriarchy sloužil celý biskupský sbor; kázal slovenský biskup bratr Jan Hradil. Po bohoslužbě byli představeni noví duchovní a kazatelé, kteří od poslední generální synody přijali jáhenské a kněžské svěcení, a bylo jim předáno osvědčení o přijetí svátosti.

Po schválení jednacího řádu, pořadu jednání a volbě synodních orgánů byla odsouhlasena zpráva patriarchy; několik duchovních vystoupilo a poděkovalo bratru patriarchovi za jeho rozmanitou činnost. Přítomní pak vyslechli zprávu o průběhu vyhledávacího řízení na funkci patriarchy (M. Sladkowski, předseda komise pro volbu patriarchy) a synoda vzala na vědomí výsledek řízení a přijetí kandidatury na tuto funkci dvěma bratry - farářem Lukášem Bujnou a dosavadním patriarchou Tomášem Buttou.

Ve vylosovaném pořadí se oba kandidáti představili plénu ve svém předem promyšleném projevu. Poté dostali prostor účastníci, aby vznášeli dotazy na oba kandidáty; diskusi řídil pražský biskup bratr David Tonzar. Otázky se týkaly především základního duchovního směřování církve, ale také například směřování hospodářského.

Volba patriarchy Církve čs. husitské se uskuteční při volebním sněmu Církve československé husitské 24. října 2020. Členy volebního sněmu jsou všichni duchovní a z každé náboženské obce zvolení laici. Instalace zvoleného patriarchy proběhne na Den reformace 31. října 2020. **Tomáš Novák**

Okolnosti státního schválení Církve československé (husitské)

Nová církev získala státní schválení pod názvem Církev československá dne 15. 9. 1920. Byl to den, kdy Tusarova vláda už byla v demisi, protože ministerský předseda Vlastimil Tusar odstoupil již 14. 9. Ministr školství a národní osvěty této vlády Gustav Habrman tak, zdá se, definitivně rozhodl o schválení církve o den později, tedy těsně před jmenováním nové, takzvané úřednické vlády, které proběhlo též 15. 9.!

Vláda V. Tusara, složená převážně z ministrů sociálně demokratické strany, zápasila v prvních poválečných letech především s problémy sociálními, představujícími zejména dědictví po poslední fázi rozpadu Rakousko-Uherska za světové války. Tato vláda, v pořadí již druhá pod Tusarovým vedením, byla koalicií vlády. Své síly v ní spojili sociální demokraté s agrárníky, a proto se o ní hovoří jako o vládě rudo-zelené koalice. Měsíce trvající schvalovací proces ve věci státního uznání nové církve vyvolával ve věřících Církve československé dojem, že tato vláda nepokládá náboženskou otázku za klíčovou. Dospěli proto k rozhodnutí, že si musí na této vládě schválení své církve vyvzdorovat prostřednic-

tím výrazných manifestací, které probíhaly v Praze v létě roku 1920. Součástí archivního fondu „Ministerstvo školství, Praha 1911 (1918)–1949 (1950)“, uloženého v pražském Národním archivu, je složka, která zahrnuje řadu závažných archiválií obsažených v několika spisech, které dokumentují tehdejší stanoviska státu ke vzniku Církve československé v průběhu procesu jejího schvalování. První Československá republika převzala na svém počátku 28. 10. 1918 prostřednictvím tzv. recepčního zákona „veškeré dosavadní zemské a říšské zákony a nařízení“. Pro zákonné uznání nové církve byl tedy směrodatný zejména zákon č. 68 Říšského zákoníku, z 20. 5. 1874, o zákonném uznání společností náboženských.

Proces schvalování zahájila žádost „Zatímního výboru Církve československé“ o státní uznání nové církve z 25. 1. 1920. Následoval složitý legislativní proces, na kterém se podílely všechny významné vládní složky. Na otázku, jakým způsobem byl tento proces vlastně uzavřen, poskytuje odpověď rozhodující dokument, kterým je zpráva z konce září roku 1920 o jednání Ministerstev. Tato zpráva uvedla, že v předchozí schůzi Ministerstev, která se konala 15. 9. 1920, bylo státní uznání Církve československé na základě shromážděných podkladů v zásadě schváleno, protože splňovalo zákonné podmínky. Vzhledem k tomuto zásadnímu

usnesení byl v následující schůzi Ministerské rady dne 23. 9. 1920 ministr školství a národní osvěty nové úřednické vlády Jana Černého Josef Šusta zmocněn, aby vyhláškou uveřejněnou ve Sbírce zákonů a nařízení, odvolávající se výslovně na usnesení Ministerské rady ze dne 15. 9. a s tímto datem, podepsanou ještě jménem dřívějšího ministra školství G. Habrmana, publikoval uznání Církve československé státem.

Úřednická vláda Jana Černého tudíž nebyla vůči Církvi československé tak nepřátelská, jak by se mohlo na první pohled pro její konzervativismus jevit. Ve skutečnosti se uznání církve státem ani nepokusila zabránit. Činnost vlády J. Černého byla primárně zaměřena proti narůstajícímu politickému levicovému radikalismu a bylo v jejím zájmu, aby uklidňovala ostatní projevy nespokojenosti *Dokončení na str. 4*

Radost nejen až do rána

V neděli 6. září jsme se svým biskupem Pavlem Pechancem a jeho ženou Janou (a vlastně celou jejich rodinou) stavili jeho znovuzvolení a znovuvvedení do služby biskupa. Po bohoslužbách v královéhradeckém Sboru kněze Ambrože, které s bratrem patriarchou Tomášem Buttou vedli i další biskupové, pozdravili shromáždění významní hosté (za všechny jmenujme pardubického hejtmana M. Netolického). A pak byli přítomni pozváni na oslavu. Mohli si prohlédnout výstavu ve sboru, zvony pro chystanou zvonohru, sborovou věž, mohli zasednout ke stolům prostřeným na nádvoří a pobesedovat při příjemné hudbě skupiny Goji, která setkání doprovázela i zpěvem. Kdo mohl a chtěl, radoval se spolu s Pechancovými a s diecézí, která svého biskupa znovuzvolila v sobotu 29. srpna 2020 na další sedmileté období. Ve svém prvním funkčním období se bratr Pavel osvědčil, druhé bude nepochybně těžší kvůli řešení ekonomické situace církve. Vyprošujeme mu Boží posilu a bratrskou podporu. A radost ze služby, aby vším těžkým ve zdraví prošel. **JW, foto Luboš Kozel**

Psali jsme před sto lety

Z Uh. Brodu Slavnostní odhalení desky pamětní na rodném domě Komenského konalo se v neděli 22. srpna. V předvečer koncert filharmonie z Luhačovic v Obč. besedě za nálady povznesené u přítomnosti slavnostních řečníků prof. Dra Uhlíře z Prahy a prof. Tuháčka z Plzně. Ráno budiček. Slavnou mši (formulář Jana Amose) u pomníku Komenského na horním náměstí zpíval br. Rostislav Stejskal, jenž měl i tklivé vlastenecké kázání. O 10. hodině ubíral se velkolepý průvod kolem radnice k místu slavnosti. Řada vzácných hostů přišla uctít památku našeho velkého krajana. Hodnostáři a hosté připojili se před radnicí k průvodu. Na místě zapěl sokolský pěvecký sbor. Dr. Uhlíř pronesl skvostnou řeč, ve které shrnul pokud možno všechny poznatky o Komenském, zejména uvedl všechny zprávy, dle nichž jest velmi pravděpodobno, že označený dům jest rodným domem K., což na desce jest označeno slovy: že „dle některých zpráv narodil se v tomto domě“ atd. Za místní komitét promluvil jeho předseda, ředitel měšťanky, L. Horák, za církev čsl. zástupce ústředí prof. Tuháček. Pamětní deska, jak nápis hlásá, pořízena jest péčí čsl. církve v Uh. Brodě. Odpolední slavnost zahradní byla v každém ohledu zdařilá. Mravní úspěch dne byl velkolepý. **Český zápas č. 33, 3. 9. 1920, s. 1**

Kain a Ábel – závist a nenávist

„U bohů se projevuje závist, žárlivost a další neřesti obdobně jako u lidí,“ napadá nás, když se začteme nebo zaposloucháme do mytologických příběhů. Takové je původní pohanské vidění věci, které ovšem potom někdy prohořívá i do vnímaví biblického. Závist jako jeden z kořenů zla lidé již ve starověku dobře znali a prožívali. Proto ji promítli i na nejvyšší místa, k božstvům, protože si nedokázali vůbec představit, že by se v těchto „vyšších sférách“ nevyskytovala. Tím si ji zdůvodnili – je-li závist oprávněná u bohů, je tedy opodstatněná i u lidí. Motiv závisti bohů prosákl v knize Genesis do spodních vrstev biblického kerygmatu. Kdo nevnímá následující perikopu doslovně, ale je schopen vidět souvislosti v jejich symbolickém významu, může tento motiv zahlédnout: „I řekl Hospodin Bůh: „Teď je člověk jako jeden z nás, zná dobré i zlé, nepřipustím, aby vztáhl ruku po stromu života, jedl a byl živ navěky.“ (Gn 32,22) Když toto říká Bůh, proč bychom

měli připouštět, že je někdo lepší než my sami? Proč by se nám měla vyrovnat nějaká žena nebo nějaký muž, například náš soused? Proč by měli být stejně dobří jako my? Takto problematiku vnímal celý starověk. A proto tento úhel pohledu do jisté míry pronikl i do biblických formulací. Zdá se, jako by zde nastalo nějaké ustrnutí, jako by se „Pán ráje“ obával o svou nadřazenost. Takzvaná „závist bohů“ se tu ve skutečnosti projevuje jako jejich strach z lidí. A to pak je občas dokonce aplikováno i na Boha Izraele. V pozadí tu syčí závist stejně, jako syčel had v ráji. Ale může se jednat – v nové, už demytizované vrstvě – o něco jiného: „Kdyby člověk nyní, po pádu, pojedl (nesmířen a neobrácen) ze stromu života, stal by se tento stav něčím věčným. To však Bůh nechce. Vyhnání je dočasné. Až do smíření a nápravy. Je to tedy „opatření preventivně ochranné“,“ uvádí k problému známý starozákonník Jan Heller.

Listujeme Bibli a nalézáme prakticky v každé kapitole nějaké zmínky o závisti. Kain a Ábel – to je přece do očí bijící příklad. Dva bratři a jejich oběť. Rozvedme si psychologicky, co oba bratři prožívali. Blesk zapálil obětinu mladšího z nich, Ábela. Kain tuto událost mohl chápat jako Boží suverénní rozhodnutí, a tomu se neodporuje. Z čeho tedy pramenila Kainova motivace, jeho příklon ke zlu? Ze závisti. On je přece ten starší, prvorozený, jemu náleží hlavní pozeňání, hlavní část majetku. A má být zastíněn mladším bratrem? Kainova závist postupně přerostla v nenávist, a to tak silnou, že vedla ke zločinu vraždy. První epistola Janova (J 3,12) vidí v Kainově závisti nenávist a přímo d'ábelství. Zárodek závisti se konstituuje hluboko v nitru. Jde o „lavinu“, která se rozjede a nelze ji zastavit. Je to ještě nepojmenovaná nenávist, kterou si však neuvědomujeme. Bohabojný člověk proto prosí Boha, aby zárodky závisti v něm pro sebe nenášly úrodnou půdu. **Olga Nytrvá**

Nad Písmem

I příkladem, i řečí

Slyšeli jsme, a pojďme pozorněji poslechnout znovu, jak Bůh rozmlouval s Jonášem o bylině, která je tu pojmenována jako skočec, Kraličtí říkají břečťan, a jaké otázky Bůh tomu rozhněvanému Jonášovi dával, jak trpělivě se ho ptal a vlastně jej vedl: „Je dobře, že pro ten skočec tak planeš?“ Odpověděl: „Je to dobře. Plánu hněvem až k smrti.“ Hospodin řekl: „Tobě je líto skočce, s kterým jsi neměl žádnou práci, jemuž jsi nedal vzrůst, přes noc vyrostl, přes noc zašel. A mně by nemělo být líto Ninive, toho velikého města,

v němž je víc než sto dvacet tisíc lidí, kteří nedovedou rozeznat pravici od levice, a v němž je i tolik dobytka?“ Tak je až při svém druhém povolání prorok Jonáš osvícen. Opravdu? Osvícen? Můžeme se ptát. A nebyl jen osvědčen? Lide můj, naslouchej učení mému, k slovům úst mých nakloň ucho. To je dnes výzva i zaslíbení z Žalmu 78,1 pro nás. Když čteme dále, zjistíme, že jsou tu postupně zachyceny i naše problémy, tak jako Jonášův prvotní problém s neposlušností, s pýchou ze svého vědění a ze zná-

mosti s Hospodinem, se svými domněnkami a sebeklamem až ke smrtelnému, vášnivému hněvu. Ale Jonáš zřejmě neměl problém s nasloucháním. Jonáš slyšel dobře, jen chtěl rozhodovat o sobě po svém a také oheň jeho vzplanutí nebyl Hospodinův, ba nemohl to být ani oheň olympský, byl to jen ničivý žár nezvládnutelných vášní a rychlého, až zkratového jednání. S nasloucháním Božímu učení to už nemůže mít nic společného. Dnes se tomu svévolnému jednání říká různě, ale vždy je v tom modla snadnosti. Avšak Jonáš měl za sebou i svou zkušenost z prvního Božího povolání k prorocké službě ve velikém hříšném městě Ninive. Měl svou zkušenost s útekem na opačnou stranu. Kde je tedy do dnešní zaslíbení z Žalmu 78,1? Zjistěte, že v každém slově a v ochotě naslouchat a vytrvat.

Náš Pán řekl, že jiné znamení nebude dáno, než Jonášovo (Mt 12,39). I když jej Pán Ježíš řekl farizeům a zákoníkům, mělo by nás také zajímat, neboť co Ježíš zde říká, to je Slovo života. Nemáme proč, i kdybychom měli kam, utíkat. Nicméně nechci Jonáše kritizovat, ale skrze slovo našeho Pána o Jonášově znamení toužím poznat Jonášův příběh vývoje vnitřního člověka. O vnitřním člověku mluví apoštol Pavel, Jan Hus i Dostojevskij, co jiného jsou vnitřní rozhovory? Ale o to teď nejde. Jde přece o to protivně poznání, že jsem Jonášův případ, a jde o to přijmout, že Jonáš byl egoista a pokrytec, protože nevolal k Bohu přímo, ale dal se na útek na opačnou stranu a k Bohu volal teprve tehdy, až ho donutili pohané. Námořníci. Člověk by si řekl: Jonáš jsem já. To je pravý čas nasloucháním se přiblížit, pohnout se správným směrem.

JAN HUS
Mučedník nebo zbytečná oběť?
Literární pásmo s divadelními prvky

Účinkují:
Jan Potměšil
 - umělecký přednes
Petr Klíma - tenor
Václav Návrat
 - barokní housle
Přemysl Vacek
 - loutna

23. 9. 2020 v 17 hod.
V kostele sv. Václava na Zderaze
 Resslova 300, Praha 2

Jan Potměšil ztvárí postavu Jana Husa v dramatickém příběhu o jeho životě a smrti s dobovou hudbou.

Vstupné 150,- Kč, senioři a studenti 100,- Kč

Vystoupení proběhne za spolupráce MČ Praha 2 a
 Církve československé husitské při kostele sv. Václava na Zderaze

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 2

Jon 3,10-4,11

Z kazatelského plánu

16. neděle po svatém Duchu

Lide můj, naslouchej učení mému, k slovům úst mých nakloň ucho.
 (Žalm 78,1)

První čtení z Písma: Jonáš 3,10-4,11

Tužby pro dobu po Duchu svatém (V):

2. Aby upevňoval naši vůli a přivedl nás k vítězství nad našimi lidskými slabostmi, modleme se k Hospodinu.
3. Aby nám dal sílu vzdát se všeho, co brání Krista následovat a jeho zákon zachovávat, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Panovníku Hospodine, dej, abychom nedychtili po věcech pozemských, ale milovali věci nebeské. Pomoz nám opouštět všecko pomíjivé a držet se toho, co je trvalé. Osviř nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení z Písma: Filipským 1,21-30

Evangelium: Matouš 20,1-16

Verš k obětování: Žalm 138,7

Verše k požehnání: Žalm 119,4-5

Modlitba k požehnání:

Panovníku Hospodine, dej, ať tvá odpouštějící milost a uzdravující působení nás zbaví nepokoje a umožní nám držet se tvých příkázání. Prosíme o te jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 45, 175, 78, 151, 178, 185

1. Co Jonáš uznal o Bohu a o sobě díky pohanům? Uznal svého Boha jakožto Stvořitele nebes a země a neblábolil nic o velikém třesku, a uznal svoji neposlušnost vůči svému Bohu, o němž věděl, že je a že je Nejvyšší. V čem se vnitřně zadrhnul? V tom, že o svém Bohu věděl mnohé a byl na to pyšný.

2. Co Jonáše donutili pohané, ateisté, aby udělal? Aby přemýšlel o své neposlušnosti, dokonce Jonáše donutili: Volej k svému Bohu! Donutili Jonáše, aby myslel na všechny, ne jen na sebe, donutili Jonáše, aby myslel i na ně, na pohany, na ateisty a na jejich záchranu.

3. Co poznal Jonáš o pohanech v situaci bouře na moři? Námořníci – pohané nechtěli Jonášovi ublížit. Odmítli z Jonáše učinit oběť. Teprve když bouře stále sílila, poslechli Jonáše. Pochopili svůj i Jonášův nouzový stav a také volali k Bohu a prosili o pomoc a odpuštění.

Hospodin, jak víme, Jonáše zachránil. Dnes bychom řekli: Jonášovi Bůh poslal svoji ponorku, tu velkou rybu, aby ho pohltila a ve svých útrobach ho nezničila, když byl tři dny a tři noci zkoušen na život a na smrt z hlavního předmětu víry: z lásky Boží, z milosti.

A Jonáš volal k Bohu a děkoval, že ho zachránil. Volali jste někdy a děkovali za záchranu života? Vyslovili jste Bohu svoji nehlubší naději?

Po třech dnech byl Jonáš vyvržen na břeh, aby splnil úkol. Poslechl, šel, kázal s účinkem a plody pokání. Mužové z Ninive povstanou na soudu s tímto pokolením a usvědčí je, neboť oni se obrátili po Jonášově kázání – a hle, zde je více než Jonáš. Takto Ježíš ke svědectví svolává ninivské obyvatelstvo (Mt 12,39). Co se naučil Jonáš? Poslušnosti a přimosti. A snad i vděčnosti. Brzy

se ukáže, čeho se ještě nezbavil: svého sobectví, sebestřednosti. Podařilo se mu to někdy? Kdy a kde? Má snad Jonáš svou horu proměnění?

Co víme? Hospodin nastrojil, že Jonáš, ani oběť, ani rebel – byl zkoušen svým vlastním hněvem až k smrti. A byl pokořen Hospodinovým živým Slovem o konkrétním pohnutí, o Jonášově lítosti nad bylinou a o slitování Hospodinově s lidmi, se sto dvaceti tisíci lidmi, kteří ani nerozeznávají pravici od levice, a tolikými němými tvářemi dobytka.

A to je ten rozhovor Hospodina s Jonášem. Trpěl Jonáš z Hospodinových otázek na tělo? Z otázek na to pyšné srdce? Trpěl. Jaká je ta závěrečná Hospodinova otázka? Je pravdivá. Tak je osvobozující od omezenosti a vášnivosti. Je obsažná, věcná, vysvětlující. Tak je osvěcující. A Jonáš je v tuto chvíli trpělivý. Moudří říkají: Když trpíme, tlumí se egoismus a marná sláva. Apoštol Jakub píše: Trpěliví buďte až do příchodu Páně. A takto praví Pán Ježíš, který je Kristus: Učte se ode mne. A vypravuje nám o království nebeském, o hospodáři a dělnících na vinici Páně. Když mluví o třídenním znamení proroka Jonáše, nemluví o znamení kříže Syna člověka, ale říká o něm: Hle, zde je více než Jonáš. Tajemství trvá. Neodmítejme prosit o Boží dary trpělivosti a sebeovládání. Pán Ježíš, když mluví o těžké době, znovu posiluje i nás: **V TRPĚLIVOSTI SVÉ VLÁDNĚTE DUŠEMI SVÝMI.** Nový překlad zní: Když vytrváte, získáte své životy. (L 21,19)

A Hospodář se i nás ptá: Nebo snad tvé oko závidí, že jsem dobrý? Bůh miluje Jonáše a Bůh miluje svůj lid, Bůh dává svému lidu moc: Pane Ježíši Kriste, smiluj se nad námi. **Niki Otisková**

TGM, učitel a vychovatel

Letos si připomínáme 170 let od narození Tomáše Garrigua Masaryka. Pro jednoho „tatíčka“, pro druhého „vzdělaného humanisty“, pro další „bořitele, ničitele a prznitele velikého Rakousko-Uherska“. Kým byl Masaryk ve skutečnosti, bylo probráno v celé řadě knih. I já se jím zabývám ve své k vydání připravované knize, která ponese název TGM a náboženství. Nicméně se poněkud zapomíná na to, zda a nakolik byl Masaryk učitelem. Budme upřímní. Na střední škole nepochodil. Dle vlastních slov mu vadila přílišná roztěkanost a vnitřní nezralost mladých lidí, neboť pokud Masaryk učil, byl zároveň hluboce ponořen do svých myšlenek. Každé slůvko, každou větu, každou svou ideu několikrát „v hlavě převrátil“, než ji vyslal vstříc k mladým posluchačům. Svým přístupem k mladým lidem však vzbudil úžas. Byl vychován poměrně přísně v katolické zbožnosti i k účtům k autoritám. Ale od raného věku užíval však svého rozumu a s autoritami se střetával. Proto měl problémy na základní škole i na gymnáziu. O vysoké škole nemluvě. Když přišel vyučovat jako čerstvý akademik na filozofickou fakultu v Praze, nalezl zde poněkud „zatuchlé“ prostředí poslucháren města, které sebe samo rádo vidělo jako českou Vídeň. Kolegové Masarykovi většinou starší, vážení muži, dbající na svou dobrou pověst a autoritu. Studenti před nimi museli smekat klobouky. To Masaryk nevyžadoval. Naopak, každému z mladých mužů (neb na fakultě studovali pouze chlápci) podal ruku, ba co více, nepřednášel tak, že by předčítal ze svých víceméně nesrozumitelných knih (tzv. „uspávací hadů“), ale živě komunikoval. A přemýšlel, ano, neváhal dokonce v diskusi se studenty prohlásit, že se mýlí nebo že neumí na studentovu otázku odpovědět. Když si pak, i díky laskavosti své „americké ženy“ Charlotty, začal zvat studenty domů na čaj, bylo zle. Tím, že Masaryk rozproudil debatu na závažná společenská témata (antisemitismus, postavení žen ve společnosti, výuka mladých na školách, nutnost kriticky uvažovat o náboženství), rozhněval řadu mocných mužů. Z řad akademiků i českých a rakouských (čti: „německých“) politiků. A tak na milého Masaryka padla ve Vídni jedna stížnost za druhou. Ustál je všechny a stal se oblíbeným pedagogem. Kupodivu, jeho charakter ale i pověst posílil jeho boj s tupým antisemitismem české (potažmo rakousko-uherské, resp. evropské) společnosti. Když se zastal nebohého židovského muže Hilsnera, obviněného z vraždy Anežky Hružové, byl terčem fyzických útoků na ulici, ale i na katedře. Našlo se dost nacionalisticky „uvědomělých“ studentů, kteří mu spílali a haněli jej. Když pak jednoho dne nemohl hájit ani za katedrou svůj názor, neboť celá aula proti němu bouřila, napsal na tabuli výzvu, aby dne, kdo s ním nesouhlasí, přišel k němu na katedru a disputoval s ním „face to face“. A byl klid! Další historie je známa. Masaryk se stal politikem evropského formátu a nemálo přispěl k tomu, aby po rozpadu rakousko-uherské monarchie vznikla Československá republika. Nepřestal však být nikdy učitelem. Viděl v mladých lidech veliký potenciál, který je však nutno rozvíjet. Pod heslem: „Ve zdravém těle, zdravý duch!“ Masaryk se velmi mračil, když mladí holdovali alkoholu, pěstovali „tabakismus“ nebo se dopouštěli „pohlavní nevázanosti“. Proto doporučoval aktivní sport a především studium: věd humanitních, cizích jazyků, ale i věd exaktních. Miloval knihy, literaturu, převážně francouzskou, ruskou, anglickou i německou a vřele všem doporučoval četbu knih, samozřejmě nejlépe v rodném jazyce spisovatelově. A nikdy, ani když už byl velmi starým mužem, nezapomněl, že mladý člověk potřebuje vidět vzor v lidech, kteří sází na přirozenou autoritu. Láska k člověku, vedení ke kritickému myšlení, studium, diskuse a obětavost učitele při cestě, na niž doprovází svého žáka. Nakonec obohatí jeden druhého. A stanou se přáteli. Idea v pravdě platónská, ale také lidská a rozumná. Kdo ji nepochopí, nepochopí ani mladé lidi, ani Masaryka, velkého učitele!

Martin Chadima - farář a pedagog

Akademické osobnosti

prvních generací církve v dětských očích

Dokončení z minulého čísla

Dr. R. Horský. Vzpomínka se váže, tuším, k r. 1950, asi posledního z doby opatrných námluv režimu s českými liberálními církvemi. Mladých laických kazatelů v církvi tehdy přibývalo jak pomněnek na jarních lučínách; vesměs děvčata, čím mladší, tím krásnější. Fakulta pro ně uspořádala letní kurzy v severomoravském Šumperku. Vyučující přivezli několik svých teenagerských divochů, aby na potomstvo o prázdninách sami dohlédli. Jak potěšile! Večerní škádlení mladšími příslušníky opačného genderu kurzistky dosti znervozňovalo. Dr. Horský tomu učinil rázný konec. Ustanovil nás strážci táborového ohně, kdysi náročná, ale čestná funkce skautského hnutí. A pro děvčata nastal klid. Pro posluchačky pořádal večerní táboračky i vícekrát v týdnu, asi pro jejich příkladné studium. Kazatelky jej zbožňovaly. Byl nejen znalec náboženské pedagogiky a katechetiky, ale i umělec kytarové hry a poutavý interpret pařížských šansonů i hrdinských zpěvů obránců Svobodné Francie a hnutí Résistance v její okupované části, jakož i černošských spirituálů, evokujících dávnou hudební kulturu afrických království. Těmito hudebními poklady nás nezištně obohacoval u večerních táboračků. Příkladný pedagog v umění zušlechťovat mladou generaci.

K pedagogům osobitého ražení náležel také V. Vyšehrad, po několika let šéfredaktor ČZ. Náboženská žurnalistika se samozřejmě na fakultě nepřednášela, ale dobrý novinář nevyrostl z fakultních studií, nýbrž se vždy formoval v pracovním ruchu pod vedením zkušených předchůdců. Tlak novinového publikačního tempa, napětí uzávěrek a zkušených mentorů mladé adepty tvárnily v pohotovost, intuitivní, předvídatelné redaktory a žurnalisty. Těmi také byli všichni následující pracovníci v redakčních křeslech ČZ. Proto i jeho připomínka do této statě náleží.

Byl v rané poválečné době výborným organizátorem a žurnalistou, ovládal dobře světové jazyky, vedl kroky prof. Kováře v jeho misijní a konsolidační cestě po náboženských obcích v USA. Postupně se posouval do zářejích spektra nadějných zítřků...

Znovu jsem se s ním opět setkal až v čase své aspirantury na druhém břehu Kulaťáku, absolvované také na VŠChT, v jakési záležitosti s politickým podtextem. V. Vyšehrad pracoval ve funkci předsedy dejvického nár. výboru; v jednání vždy otevřený, přístupný a čestný partner. Jeho postupující tanečky s vlky ale posléze skončily až v houštinách brněnského království, dobově zvaného Ústav vědeckého ateismu ČSAV, někdy na počátku normalizace. Podivná instituce, asi odložiště stárnoucích antropologů, teoretiků prehistorické religiozity, filosofů marxleninismu a psychologů, zaniklý brzo po Listopadu. Jak se v těchto houštinách ocitl kdysi nadaný žurnalista, nepochopím.

Ke každé fakultě náleží také personál pomocný. Bylo tomu tak i zde. Funkci vrátného, drobného údržbáře a sborovníka vykonával starší, poněkud zamklý, zapšklý a nerudný pán, jenž svůj úkol první plnil pečlivě. Vyhlížel neustále ze svého celodenně osvětleného kancelářského okna, aby načapal provinilce, na botách přinášejíciho do budovy marast se sněhem a škvárou neuklizených ulic. V tom okamžiku se před ním zjevil, podáváje mu beze slov koště k okamžitému napravení přestupku, jehož se pachatel dopustil... Jak plnil své další funkce, nevím, údajně jen jaksi globálně. Přesto měl respekt a šířil ovzduší určitého strachu. Od rozverné mládeže se mu dostalo staročeského přízviska Kostelník. Těžké ovzduší mělo i jiný původ; byl totiž předsedou stranické organizace na fakultě. Byl hrdý na toto poslání; jakmile ale překročil práh své říše pometla do světa okolního, stal se (zneužívám zde ironicky slovo povinně básnické školní četby): „Byť samo slunce zahalilo tě, aby nespadlo... stal ses jen maličkým, ba nejmenším v jeho záři...“

Bodejť ne, vždyť jeho šéfové, vládcové dejvičtí, elitní to pražské čtvrti, hlavním sídlem armády a politické policie, museli na svých stranických aktivech trpět od kolegů posměšky, že se zможou leda na kostelníky při získávání partajních předsedů... Češi mají hluboký smysl pro originální humor; čím horší doba, tím přiléhavější vtípy... Na aktivech mu nebylo dopřáno ani ústa otevřít; možná se i styděl; trpěl syndromem „chip on shoulder“. Nikdo jiný asi nechtěl v jeho botách působit.

Slavomír Pícha

státní činnost patřičně demonstroval na masových akcích, s čímž mnoho členů nesouhlasilo. Spolky nově mohly vykonávat aktivity pouze pod dohledem Osvětové besedy, „její ideově vedení a činnost [musela] vyhovovat všem podmínkám lidové správy;“ což znamenalo umožnit „pracujícím zhlédnout divadelní hry se socialistickou náplní.“ Svatoboj se snažil najít přijatelné řešení, ale „29. srpna [1952] sdělil br. Pilát, že byl pozván na ÚNV, kde mu určeno, aby spolek likvidoval. (...) Spolek zanikl, což byla velká ztráta po všech stránkách – pro celou náboženskou obec.“

Pakliže věřící nacházeli v aktivitě spolku způsob, jak nalézt ve společenství bratří a sester své místo i mimo bohoslužby, byla nyní tato

možnost odstraněna. Pro mladou náboženskou obec Svatoboj více než 25 let představoval nezastupitelný prostředek pro oslovování širší veřejnosti neliturgickými aktivitami. Výrazně též přispíval k soudružnosti společenství. Při četbě řečkovických pramenů tedy nepřekvapí kronikářovo konstatování: „Svatoboj – nejvěrnější pomocník církve!“

Věřící v Řečkovicích nicméně na svou dávnou minulost nezapomněli. Při náboženské obci dnes působí spolek Verbum et musica organizující po vzoru Svatoboje divadelní představení, koncerty, výstavy i odborné přednášky a nezanedbatelně napomáhá péči o děti. Je důkazem, že v Řečkovicích zůstává sice malé, ale stále živé církevní společenství. **Jakub Marša**

Po stopách spolku Svatoboj v Řečkovicích

Prameny odhalují, že dějiny CČSH jsou s brněnskou částí Řečkovice spojeny od r. 1922, kdy se zde pod širým nebem konala první bohoslužba v českém jazyce „za překvapující účasti občanstva, při velebných zvucích hudby a za zpěvu Husovy mešní písně.“ Liturgie se svátostí křtu sloužil a následnou přednášku o církvi proslavil farář J. Leixner z Olomouce. Setkání zakončil zpěv hymny a pohnutí srdcí bylo veliké: „to už nám slzy kanou po lících, nestíráme je, nestydíme se za slzy poznání.“ CČSH zapustila v Řečkovicích pevné kořeny, protože výsledkem první bohoslužby v národním jazyce bylo velké množství nových přihlášek. Členové CČSH z Řečkovice zvolili v září 1922 místní výbor církve a zahájili pro děti pravidelnou výuku náboženství. Liturgie byla sloužena v obecné škole, pravidelně však až od r. 1925. A když v prosinci 1926 vedl slavnostní bohoslužbu v nově otevřené Sokolovně biskup Gustav Adolf Procházka, bylo místní církevní společenství sice stále malé, ale již dobře organizovanou a upřímnou skupinou bratří a sester. Právě v témže roce byl při náboženské obci založen kulturně-osvětový spolek Svatoboj shromažďující v některých letech bezmála sto členů. Jak ukázalo následné čtvrtstoletí, pro mladé společenství se jednalo o jedno z nejvýznamnějších organizačních rozhodnutí. Svatoboj na sebe převzal zodpovědnost především za získávání finančních zdrojů

pro náboženskou obec. Zároveň se ovšem stal znamenitým misijním nástrojem. „Není tak snadné oddělit přesně činnost obou složek od sebe a říci: to udělala církev, to zase udělala Svatoboj. Soulad, dobrá vůle, nadšení, porozumění (...) byly tvořeny všemi a pro všechny – vždyť cíl byl jen jeden: prospěch mladé a krásné církve československé!“ V počátcích musely kulturní spolky náboženských obcí žádat o povolení připravovaných akcí diecézi, aby se předcházelo podnikům nedůstojného charakteru; Svatoboj však své úkoly plnil bez výhrad. Pro členy náboženské obce organizoval výlety či společenské večery stmelující mladé společenství (hodové zábavy, vinobraní, letní slavnosti, oslavy Nového roku aj.), rozvíjel činnost přednáškovou i vzdělávací. V r. 1935 například přednesl referát na téma vývoje a současného poslání křesťanství a CČSH pozdější pražský biskup a patriarcha Miroslav Novák. Celý večer uvedl i zakončil koncert smyčcového kvarteta tvořeného členy Svatoboje. Přednášku navštívilo přes 200 posluchačů nejen z Řečkovice, ale i z dalších částí Brna včetně příslušníků římskokatolické a evangelické církve.

Když potřebovala městská část Řečkovice splatit dluh za památník obětem první světové války, přispěl nemalým obnosem také Svatoboj. Členové spolku záhy zaměřili část své pozornosti na péči o děti, pro které organizovali divadelní předsta-

vení a za náboženskou obec zajišťovali drobné dárky k příležitosti ukončení školního roku, na Mikuláše nebo k Vánocům. Svatoboj také výraznou měrou napomohl k získávání prostředků na budování vlastního sboru, neboť mimo důslednou propagaci zmíněného záměru převáděl s postupujícími lety do fondu Stavebního odboru stále větší část příjmů. Bohoslužbám dodávaly slavnostní atmosféru pečlivě nacvičené hudební vstupy Pěveckého sboru Svatoboje. Spolek posléze projasňoval členům náboženské obce temné dny hrůzné druhé světové války – cenzura a všudypřítomnému strachu z udávání navzdory.

Když v květnu 1945 utichly poslední válečné výstřely, zdála se budoucnost náboženské obce i Svatoboje naplněná nadějí a odhodláním dokončit započaté úsilí o stavbu vlastního sboru. Pozitivní očekávání nezměnil ani únor 1948. Avšak právě komunistický převrat se stal začátkem poslední kapitoly v dějinách Svatoboje. Důsledná kontrola veřejného prostoru představovala významný mocenský požadavek komunistů a nevyhnula se ani spolko- vým organizacím. Vinou úvah o nuceném zapojení „do některé masové organizace“ a přesvědčení veřejných činitelů, že „samostatného spolku není zapotřebí,“ činnost Svatoboje počátkem 50. let upadala. Krajský národní výbor vyvíjel tlak, aby se Svatoboj připojil k některé z veřejných organizací a svoji pro-

Okolnosti státního schválení...

Dokončení ze str. 1
občanů. Zároveň také respektovala prezidiální rozhodnutí předchozí Ministerské rady, aby udržela svoji konzistenci rozhodování rovnováhu demokratických politických sil v zemi. Ke schválení Církve československé se ovšem na druhé straně jmenovitě nehlásila, protože asi nechtěla dráždit konzervativní část politického spektra, která představovala jeden z hlavních pilířů její politické podpory.

Podrobnosti i širší vnitropolitické a mezinárodně politické souvislosti jednání popisuje autor tohoto příspěvku v připravované studii „Státní schválení Církve československé (husitské) ve světle dobových pramenů z registratury Ministerstva školství“, která má být zveřejněna na připravované konferenci ke 100. výročí Církve československé husitské. Konání konference bylo odloženo kvůli probíhající epidemii. **Bohdan Kaňák**

Zprávy

Úvaha nad vybraným textem z evangelia

Na bohoslužbu podle lekcionáře CČSH ve 35. týdnu tr. připadlo kázání s využitím 16. kap. evangelia podle Matouše od verše 16. až po verš 23. Na Ježíšův dotaz učedníkům „za koho mě pokládáte“ odpověděl Šimon „Ty jsi Mesiáš, Syn živého Boha.“ Ježíš ho pochválil a označil Šimona jako skálu (Petrus), na které postaví svou církev, a ještě dostává příslib převzetí klíčů k nebeskému království.

Podle 21. verše pak Ježíš oznamoval svým učedníkům, že bude trpět od starších, vrchních kněží a znalců Písma, že bude zabít a vstane z mrtvých. Petr však za ta slova Ježíše káral a oponoval, že se to nesmí stát.

V 23. verši je psáno, že Ježíš se za tato slova od Petra odvrátil se slovy „odstup ode mě, satane, svádíš mě, protože nemyslíš na Boží věci, ale na lidské.“ Br. farář O. Bezděčik v turnovském Husově sboru označil tuto popisovanou změnu v chování Ježíše a Petra pro nás za pochopitelnou, avšak otevřenost v písemném oznámení o tomto sporu obou představitelů budoucí církve považuje za překvapující. Nelze si ji vysvětlit jinak, než že autor evangelia ctil více pravdomluvnost než společenskou loajálnost a byl nebojácný, když zveřejnil tuto událost.

Pro nás laiky je toto vysvětlení br. faráře uklidňující. Podobné příklady statečnosti mohou být nalezeny i v jiných pasážích ostatních evangelistů.

Je otázka, zdali je účelné pátrání po pravdivém svědectví provést i v našich životních sporných případech, vydat se za nejistým hledáním pravdy, zveřejnit ji a obhájit nebo se předčasně vzdát.

Statečnost autora Matoušova evangelia necht' je pro nás příkladem, abychom nepropadali obavám z postihů za zveřejňování pravdy a hledali sílu i zkušenosti u některých našich statečných předků, jako např. u Mistra Jana, a také se více zhloubali do zdrojů v Písmu. **Čestmír Holeček.**

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Dělníci na vinici

Znáte příběh o dělnících na vinici? Pak jistě správně odhadnete, které z následujících vět jsou pravdivé a které ne - a získáte tak písmenka do tajenky.

Hospodář s najímanými dělníky smlouval odměnu dva denáry za den. ANO (H) NE (P)

První dělníky najímal kolem deváté hodiny ráno. ANO (J) NE (O)

Další dělníky najal kolem poledne. ANO (S) NE (A)

To se opakovalo ještě třikrát. ANO (K) NE (L)

Večer hospodář vyzval svého správce, aby všem vyplatil mzdu. ANO (E) NE (C)

Každý dostal jeden denár, nezávisle na tom, jak dlouho pracoval. ANO (D) NE (P)

Všichni byli nadšení z hospodářovy velkorysosti. ANO (Š) NE (N)

Hospodář prohlásil, že se svým majetkem si může dělat, co chce. ANO (I) NE (E)

(Řešení z čísla 36: Kde jsou dva nebo tři shromáždění ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich.) **Jana Krajčířiková**

Husova škola přivítala první žáky

Ještě pár dní před zahájením školního roku kralovali v suterénu ZŠ Mistra Jana Husa řemeslníci a mnozí Rakovničané uzavírali sázky, jestli se do 1. září podaří rozsáhlou rekonstrukci dokončit. Podařilo! První inovativní škola v Rakovniku zahájila školní rok ve stejný den jako tři její starší kolegyně. V uvítacím kruhu na pohodlném koberec přivítala čtrnáct historicky prvních žáků, většina z nich jsou prvňáci.

„Děkuji vám za vaši důvěru a statečnost. Za to, že jste nám věřili, že stihneme vše dokončit. V poslední době tu byli řemeslníci ve dne v noci a téměř tu vypustili duši. Stavební práce byly vlastně uzavřeny ve čtvrtek, kdy proběhlo kolaudační řízení. Ještě ten den nám vystavili kolaudační souhlas a osobně jsem ho předala na ministerstvo. Tím jsme splnili poslední podmínku, abychom mohli zahájit provoz,“ uvítala ředitelka nové základní školy Ivona Kršková rodiče žáků. Koncepce, podle níž se budou jejich děti vzdělávat, nemá v Rakovniku obdoby.

Čerpá mimo jiné z Montessori a Komenského pedagogiky, Jenského plánu nebo integrované tematické výuky S. Kovalikové. „Naším cílem bylo, aby se děti vzdělávaly příjemnějšími metodami, než jsou ty využívané v klasických školách. Aby do školy chodily rády, a to jim umožnilo mít radost z učení, což jim otevírá cestu ke vzdělávání i do budoucna,“ říká Ivona Kršková.

V Husově škole, jejímž zřizovatelem je Pražská diecéze Církve československé husitské, nejsou žáci rozděleni podle ročníků, ale vzdělávají se ve věkově smíšených skupinách. V té historicky první se šlo deset prvňáčků, dva druháci a dva čtvrtáci. Také prostředí, v němž se budou učit, je v Rakovniku unikátní. Třída poskytuje různé pracovní koutky, v nichž mohou žáci pracovat samostatně nebo ve skupině, samozřejmě je prostor pro odpočinek a počítá se také s tím, že se k výuce (a trávení velkých přestávek) bude hojně využívat okolní zahrada. Škola sídlí v bývalé vile ve Wintrově ulici. Zajišťovat bude i ranní a odpolední družinu. **Markéta Hartlová**

Z ekumeny

OBDOBÍ STVOŘENÍ

I letos si v období od 1. září do 4. října křesťané po celém světě připomínají „Období stvoření“. Počáteční a konečné datum „Období stvoření“ má spojitost s péčí o stvoření ve východní a západní křesťanské tradici.

1. září bylo prohlášeno dnem modlitby za životní prostředí předchozím ekumenickým patriarchou Dimitriem I. v roce 1989. V tento den v ortodoxní církvi začíná církevní rok s připomínkou Božího stvoření světa.

4. října si římská katolická a další západní církve připomínají Františka z Assisi, který je známý jako autor Chvalozpěvu na stvoření. Návrh slavit během těchto pěti týdnů „čas pro stvoření“ byl přijat třetím Evropským ekumenickým shromážděním v Sibini v roce 2007. V roce 2016 papež František a patriarcha Bartoloměj zveřejnili svá mimořádná prohlášení ke Světovému dni modlitby za péči o stvoření, kterými zahájili měsíc trvající oslavy Období stvoření. Ve svých prohlášeních oba zdůraznili naléhavost ekologické krize i potřebu podniknout kroky směrem ke klimatické změně. Průvodce letošními oslavami Dne stvoření je k dispozici na stránkách SRC: www.oikoumene.org/en/resources/2020-season-of-creation-celebration-guide. Období stvoření je podporováno Světovou radou církví, Globálním katolickým klimatickým hnutím, ACT aliancí, Celosvětovou sítí modlitby s papežem a Environmentální sítí anglikánské církve. **Zdroj: www.oikoumene.org**

Roj kobylek biblických rozměrů po sobě zanechal jen poušť

Milióny lidí v Africe a Asii čelí riziku vyhladovění. Humanitární organizace CARE pomáhá předejít nejhoršímu scénáři v zasažených zemích.

Přes východní Afriku a jihozápadní Asii se přehnal obrovský roj kobylek. Desítky miliard sarančat pohltily téměř veškerou úrodu, milióny lidí se tak ze dne na den ocitly bez jídla. Katastrofa připomínající svým rozsahem biblické rány egyptské nyní ohrožuje na životech přes více než 42 miliónů lidí. V kombinaci s restrikcemi v souvislosti s pandemií COVID-19, v důsledku kterých byl omezen mezinárodní obchod s potravinami, mohou být následky fatální. Krizi nejvíce pocítily ženy a děti. „Mnoho žen přišlo o práci v zemědělství a nemají tak prostředky na uživení svých rodin. Ve většině zasažených zemí je navíc zvykem, že ženy a děti dostanou jídlo jako poslední z rodiny. Pokud se dělí o jednu misku kaše, na toho posledního už logicky nic nezůstane,“ popisuje situaci Mamoon Khawar, vedoucí mise pro zajištění potravin z CARE Afghánistán. CARE pomáhá potlačit následky katastrofy a zajistit

potravinovou pomoc v těch nejkritičtějších oblastech. Organizace navíc spolupracuje s místními vládami a snaží se šířit mezi veřejnost osvětu, jako prevenci dalšího neštěstí. CARE Uganda například ve spolupráci s vládou vytvořila kampaň, díky které se obyvatelé země dozvědí, že kvůli chemickým postřikům použitým na zahubení škůdců je extrémně nebezpečné využívat sarančat jako zdroje potravy. „Pouštní kobylky jsme dříve jedli každý den. Byly pro nás zdrojem potravy a živin. Teď jsou přesným opakem. Vzaly nám vše, co máme, a jejich konzumace je navíc smrtelně nebezpečná,“ vypráví Agelo Darius z Ugandy.

Invazi kobylek a její dopady monitorovaly vlády všech zasažených zemí, volání o pomoc však zůstalo neadresné. Situaci se tak pokouší vyřešit především humanitární a další nevládní organizace. Organizace spojených národů vyčísila nezbytnou okamžitou pomoc na 300 miliónů dolarů. „Pokud nezasáhne teď, budou se následky katastrofy jen násobit a s nimi i potřeba pomoci. O život přijde nespočet nevinných lidí. Je to jednoduchá matematika – pomoc je naší morální povinností,“ komentuje situaci OSN.

(Spolu s CARE můžete nyní pomoci i vy: www.darujme.cz/projekt/1201255) **Kateřina Buráňová**

